

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Vår dato	Vår referanse	J.nr.	Arkiv
15.05.2008	ÅG		
Deres dato	Deres referanse		

Høringsuttalelse immateriell kulturarv

I brev av 25.03.08 blir vi bedt om å komme med innspill i forbindelse med implementeringen av UNESCO-konvensjonen om immateriell kulturarv i Norge. Vi velger å komme med en felles uttalelse fra Maihaugenkonsernet, herunder Maihaugen, Norsk handverksutvikling (NHU) og Sekretariatet for små og verneverdige fag (SSV)

Vi tror at arbeidet med å implementere UNESCO-konvensjonen må bygges sten på sten, og at det er viktig at dette arbeidet foregår i riktig rekkefølge. Maihaugen ser grovt skissert for seg disse fasene:

1. Etablering av en god nettverksmodell
2. Lage en oversikt over aktuelle fagmiljøer og kulturarvsområder
3. Igangsetting av arbeidet med registrering
4. Oppfølging av aktuelle områder for å sikre videreføring

Nettverk og fagmiljøer

Vi mener at når UNESCO-konvensjonen om immateriell kulturarv skal implementeres i Norge, vil det være viktig å sikre kontinuiteten. Det finnes allerede sterke fagmiljøer som i dag ivaretar deler av konvensjonens intensjoner, både ved museene og universitetene. Norsk etnologisk gransking (NEG), Bunad og folkedraktrådet og Rådet for folkemusikk og folkedans er eksempler på fagmiljøer som har lang erfaring og høy kompetanse i forvaltningen av den immaterielle kulturarven, samt nettverk både nasjonalt og internasjonalt. I dag arbeider disse institusjonene med en metodikk tilpasset eget fagfelt, med mange års erfaring fra egne områder.

I arbeidet med å implementere konvensjonen vil vi for å ivareta miljøene anbefale at det opprettes et nettverk, der et nasjonalt nav, eller et Senter for immateriell

kulturarv, tar ansvaret for å koordinere arbeidet. Maihaugen har gode erfaringer med å være navet i et slikt nettverk gjennom for eksempel Sekretariatet for små og verneverdige fag, Samtidsnettverket, Håndverksnettverket og KTB-nettverket.

Arbeidet med registrering

Den levende immaterielle kulturarven finnes blant tradisjonsbærere, enkeltpersoner og i små miljøer, gjerne i en uorganisert form. En kartlegging må derfor ta utgangspunkt i enkeltpersoner, på utøvernivå, fordi det er gjennom tradisjonsbæreren at den levende kulturarven videreføres.

NHU har siden 1987 forvaltet et register over håndverkere i Norge. Det har helt siden oppstarten av registeret vært grunnleggende å ta utgangspunkt i den enkelte håndverker, fordi det er der den levende kunnskapen finnes. Dette registeret er i dag søkbart på web. Et slikt register vil ha en overføringsverdi, og være viktig av flere grunner:

- For historisk å ta vare på informasjon om tradisjonsbærerne
- For å kunne hjelpe enkeltpersoner eller organisasjoner som søker etter kunnskapen
- For å gjøre utøverne tilgjengelige for utviklende og spennende oppdrag
- Ikke minst et viktig redskap for å finne frem til personer som kan involveres i prosjekter for opplæring, dokumentasjon og kompetansebygging.

Oppfølging av aktuelle områder

For at den levende kunnskapen ikke skal bli borte når en tradisjonsbærer dør må den føres videre til en ny generasjon utøvere. Konvensjonen bruker uttrykket ”å sikre den immaterielle kulturarvens levedyktighet”. Med bakgrunn i dette har vi valgt å sette et spesielt fokus på disse områdene:

Prosjekter for overføring og dokumentasjon av kunnskap

Overføring av levende kunnskap skjer best gjennom samhandling mellom en tradisjonsbærer og en (ofte yngre) person som ønsker å ta til seg kunnskapen. Kunnskapsoverføringen skjer gjennom en praktisk læresituasjon der en som *kan* lærer bort til en som *tilegner seg*. I vår fagterminologi kaller vi dette *handlingsboren kunnskap*. Når den levende tradisjonskunnskapen skal videreføres er det viktig at dette er utgangspunktet.

NHU har gjennomført mer en 300 prosjekter for overføring og dokumentasjon av håndverkskunnskap, og har utviklet en egen kompetansebyggingsmodell for overføring av handlingsboren kunnskap. Modellen bygger på den gamle mester/svenn-relasjonen der en mester har ansvar for opplæringen av en svenn. I tillegg har vi med en dokumentator, slik at vi får dokumentert håndverkskunnskapen for ettertiden. Mye av dette materialet publiseres i dag på web.

Utveksling av metodikk

Flere fagmiljøer arbeider med overføring av håndverkskunnskap, og metodikken vil ofte variere fra miljø til miljø. Vi tror at det vil være et stort potensiale mht å utveksle erfaringer mht metodikk fagmiljøene i mellom i form av seminarer og lignende, og at dette vil være en viktig arbeidsoppgave for et nav.

Internasjonalt arbeid

Et nav bør også kunne ta på seg et koordineringsansvar mellom nasjonale og internasjonale miljøer i forhold til for eksempel prosjekter, seminarer og festivaler.

Med bakgrunn i dette stiller Maihaugen og NHU seg positive til å påta seg et nasjonalt ansvar ved implementering av UNESCO-konvensjonen.

Vennlig hilsen

Ågot Gammersvik
Direktør